

СТАНОВИЩЕ

От:

Проф. Людмил Христов - ръководител на Департамент "Кино, реклама и шоубизнес" в НБУ, член на научно жури по процедура за придобиване на научната и образователна степен „ДОКТОР“ по професионално направление 8.4 „Театрално и филмово изкуство“.

Относно: дисертационния труд -
„ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТВОРЧЕСКИЯ ПРОЦЕС В БЪЛГАРСКАТА АКТОВА ФОТОГРАФИЯ 1944 - 1989“

От:

Доц. Динамир Предов

Във формално отношение дисертационния труд на доц. Предов се състои от въведение, четири глави, заключение, приноси и библиография разположени на 216 стандартни страници. Изследването съдържа избрани актови фотографии, илюстриращи текста, както и анкета сред избрани фототворци работещи в жанра през избрания период.

Във въведението е дефинирано какво е актова фотография, целите и задачите на изследването. Основните методи на изследването са съпоставителен, съдържателен и дълбочинен анализ, както и интернет анкета. В първа глава авторът изследва влиянието на представянето на голото тяло в изкуството в исторически план върху развитието на фотографското изкуство в този жанр. Във втора глава е разгледано зараждането на фотографията и появата на първите опити на актова фотография. В трета глава са представени най-ярките творци в жанра, като е потърсено сравнение между техните постижения и тези на българските им колеги през изследвания период. Същността на дисертационния труд на Динамир Предов се съдържа в четвърта глава. Там той разглежда появата и развитието на жанра в условията на творческия метод на визирияния период, а именно т. нар. „социалистически реализъм“, който налага на творците във всички области на изкуството идеологически и партийни норми над художествените. Проследено е цялото съществуване на списание „Българско фото“ от 1966 – 1989 г. и е анализирано присъствието на жанра в единственото и най – влиятелно специализирано издание у нас за фотография.

Динамир Предов е инженер по образование. Интересът му към фотографията се проявява още като е ученик в родния му Видин. След това той е част от артистичната среда на Представителния фотоклуб при Централния студентски дом на културата в София. Свързан с фотографията, която освен призвание се превръща и в негова професия, той е свидетел и пряк участник в живота на фотографското общество. Изборът на тема на неговата дисертация, поставянето на целите и задачите на труда, анализът който прави на емпиричния материал го представят като изследовател, чийто изводи и заключения са безспорни. Ще се опитам да открия някои от основните

достоинства на дисертационния труд, като ще го представя от гледните точки както на специалист, така и на непредубеден читател. Внимателно прегледано и систематизирано е близо двацет и пет годишното съществуване на единственото специализирано издание за професионална фотография у нас. Описани са подробно и коректно всички творби на фотографите докоснали се до актовата фотография. Изключително ценни са коментарите на Динамир, които отделят естетичното от пошлото, определят тънката и понякога неясна граница между изкуство и порнография. Не е случайност, че изследването започва с представянето на класическите образци на голо тяло от Елада и Рим, минава през епохата на Ренесанса, за да ни запознае с най-добрите образци от света на фотографията и да завърши със, за съжаление, скромния български опит. От представените репродукции избрани от автора, е видно възхищението му от красотата на голото тяло и високия естетически критерий, за да отдели вечното от преходното, конюнктурното от вътрешно необходимото. След всичко видяно и чуто на читателя на това изследване му се ще да открие в стремежа на плеяда български фотографи съкровеното желание да се включат в един процес и жанр популярен и развиван в страни, както далече на запад от нас, така и в страни от бившия социалистически блок и да внесат своя дял в развитието на жанра. Както пише автора в началото на своето изследване - целта е да се определи дали в България в периода 1944-1989 г. съществува български принос и школа в актовата фотография и малко по-нататък „За съжаление, отговорът е отрицателен.“ Още едно от големите достоинства на текста е детайлното и реалистично представяне на средата, в която работят българските фотографи, впрочем, това е характерно и за работещите в останалите области на изкуството. През тоталитарният период, както пише Предов „...класово партийния подход заменя научния... Налага се т. нар. социалистически реализъм... в художественото творчество започва да се работи по шаблони, задължително съдържащи елементите „идейност и партийност“... агитация и пропаганда в услуга на една партия /преди всичко на нейния елит/ - ето какво се е очаквало от културата и изкуството в България в този период (1944-1989).“ Със съжаление приемам констатацията на автора, че отношението на „ръководителите на културните процеси“ в онези години и техния псевдо морал са една от основните причини за липсата на развитие на жанра. Очевидно и фотографите, съзнавайки рисковете, които поемат навлизайки в територията на актовата фотография си налагат строга автоцензура – ето един пример от текста, който е знаков относно актова снимка на Елена Димитрова отпечатана в бр.3, 1980 г.: „...тя представлява гола женска фигура снимана до кръста. Косата е паднала на лицето – моделът отново е анонимен. Този често повтарящ се прием по всяка вероятност е в следствие на всеобщия страх от преследване и порицаване за „неморално“ поведение...“.

Висока стойност за разбирането на процесите в художествената фотография по отношение на жанра „голо тяло“ имат откровените отговори на въпросите от анкетата на Предов. Поради очевидните приятелски връзки между Динамир и анкетираните му колеги не може да има и грам съмнение в оценките на изброените фотографи за развитието или по-скоро за забавеното развитие на жанра. За съжаление, отново повечето от тях не виждат наличие на българска школа в актовата фотография, което, разбира се, подкрепя и авторската теза. Въпреки всички трудности през визирания период има млади фотографи, които откриват света на актовата фотография и очевидно се забавляват като тук ще цитирам искрения отговор на Кирил Гоцев на въпроса от анкетата – „Какво ви изкуши да снимате голо тяло?“ – „...просто погледнахме голото тяло под различен фотографски ъгъл – като чудо на природата, не по-малко от коя да е природна забележителност. Като основната разлика беше, че това чудо се променя

докато го снимаш! И всеки кадър е уникален!“ – Както се казва – коментарът е излишен.

В следващите редове ще се спра на академичната дейност на Динамир Предов. Неговата кариера на университетски преподавател започва през 1996 г. в Нов български университет. Динамир тогава е реализиран и търсен моден и рекламен фотограф. Това определено не го задоволява, тъй-като натрупаният опит, умения и знания, както и спомена от годините прекарани във фотоклуба на Студентския дом в София създават необходимост да споделя, да предава опит на проходящи в снимането... В наскоро създадения в НБУ департамент „Кино, реклама и шоубизнес“, който е запазил територията на визуалните изкуства липсва програма по фотография. Динамир става автор и първи директор на програмата. Спомням си много добре ентузиазма, с който се захвана да привлече опитни колеги, да състави програма по европейски образец и да реализира идеите си в областта на образованието по рекламна и художествена фотография. Затова споделям напълно изброените приноси на доц. Предов в неговото изследване, защото той наистина е „активен участник в изграждането на българска школа по рекламна и художествена фотография“ /стр. 210/, нещо повече – имайки предвид петнайсетте випуска фотографски излезли от програмата „Фотография“ на Нов български университет, той е основен участник в този процес!

Този първи по рода си труд, анализиращ и обобщаващ процесите свързани с фотографията на голото тяло в един труден период за развитие на този жанр ще бъде от полза на всички интересувани се от изкуството на статичното изображение. Независимо от очевидните пристрастия на автора към едни или други негови колеги работили в актовата фотография текста на Динамир Предов запълва една празнина и ще бъде основно помагало за бъдещите изследователи на фотографското изкуство в родната ни България.

И накрая, напълно убедено считам, че дисертационният труд на доц. Динамир Предов *„ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТВОРЧЕСКИЯ ПРОЦЕС В БЪЛГАРСКАТА АКТОВА ФОТОГРАФИЯ 1944 – 1989“* е собствена разработка на актуална тема с оригинални научни и практико-приложни приноси и това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да подкрепят кандидатурата му за придобиване на научната и образователна степен „ДОКТОР“ на Нов български университет, като тази си оценка ще потвърдя с позитивен вот по време на заключителното заседание на научното жури по конкурса.

Проф. Людмил Христов

София, 08.06.2014 г.